

4
КЛАС

УКРАЇНСЬКА
МОВА

Готуємось
ДО
ДПА 2017

ОРІЄНТОВНІ
КОНТРОЛЬНІ
РОБОТИ

за курс
початкової школи

24 варіанти

Один аркуш – один варіант

За оновленою програмою

Схвалено для використання
у загальноосвітніх навчальних закладах

Збірник містить 24 варіанти орієнтовних контрольних робіт з української мови за курс початкової школи. Зміст матеріалу відповідає вимогам чинної програми з української мови для 1–4 класів (для шкіл з українською мовою навчання).

Кожна робота передбачає 7 завдань, серед яких текст для списування з пропущеними орфограмами, 3 тестові завдання закритого типу з вибором однієї відповіді серед чотирьох запропонованих варіантів, завдання відкритого типу з короткою відповіддю, завдання на встановлення відповідності між 6 компонентами, творче завдання (побудова зв'язного висловлювання з 4–5 речень).

Оцінювання контрольної роботи за 12-бальною системою здійснюється так: за правильно виконане завдання 1 ставиться 3 бали, за завдання 2–4 — по 1 балу (максимально — 3 бали), за завдання 5–7 — по 2 бали (максимально — 6 балів).

Інструкція для учня

1. До завдань 1, 5, 7 усі записи виконай у посібнику, у місцях, відведених після кожного з цих завдань.

2. До завдань 2–4 подано чотири відповіді, одна з яких є правильною. У «віконечку» біля правильної відповіді постав позначку X.

Вибери рядок, у якому подано антоніми до слова *еміятися*.

А реготати, хихотіти

Б плакати, сумувати

В розмішити, насміхатися

Г радіти, веселитися

3. У завданні 6 познач відповідність стрілками або лініями.

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України
(Лист МЗО від 30.08.2016 № 2.1/12-Г-697)*

С 19 Сапун Г., Давидова О.

Орієнтовні контрольні роботи з української мови за курс початкової школи. 4 клас. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. — 50 с.

ISBN 978-966-07-3057-1

Збірник складено відповідно до вимог чинної програми з української мови для 1–4 класів (для шкіл з українською мовою навчання) та підручників з української мови. Він містить 24 варіанти орієнтовних підсумкових контрольних робіт з української мови.

Для вчителів початкових класів, учнів.

УДК 373.3
ББК 81.2Укр-922

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери, розкрий дужки.

ЧЕРВОНА КАЛИНА

Калина росте в лісі, на луках, по б..регах річок, на городах в..сокими кущами. Зацвітає нав..сні білими суцві(т,тт)ями, а ягоди досягають пізн..ої ос..ні.

Калина з давніх-давен увійшла в побут людей не лише як їстівний продукт, а й як окраса. Узимку нею прикрашали оселі.

Здавна в піснях і переказах поєднувалися калина і дівчина.
(З журналу)

2. Вибери рядок, у якому подано антоніми до слова **сміятися**.

- А реготати, хихотіти
- Б плакати, сумувати
- В розсмішити, насміхатися
- Г радіти, веселитися

3. Вибери слово, яким можна замінити вислів **пекти раків**.

- А червоніти
- Б веселитися
- В засмучуватися
- Г бліднути

4. Визнач речення, яке могло б слугувати кінцівкою тексту.

- А Сам він сірий.
- Б Одного разу Миколка побачив їжака.
- В Їжаків потрібно охороняти.
- Г Їжак був колючий.

5. Утвори від поданих слів прислівники й запиши їх.

Ранок _____

Весна _____

День _____

Радісний _____

Гарний _____

6. З'єднай стрілками слова зі схемами їх будови.

посадка	•	•	
розсада	•	•	
садовий	•	•	

7. Склади й запиши опис калини (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери

Завітала в..сна-веснонька до нашого саду. Зігріла д..рева в..сняним т..плом. Ожив садочок! Яблуневий цвіт укрит яблуню. Поруч — запашна груша, а там — слива. Неподалік персик і абр..кос.

Наварять люди джему персикового й абрикосового, варення сл..вового, компоту з яблук і грушечок.

Хочеш взимку їжу мати — учись в..сною працювати. (За Анатолієм Назаренком)

2. Вибери слово, яким можна замінити вислів *літати у хмарах*.

- А дрімати
- Б теревенити
- В фантазувати
- Г танцювати

3. Вибери рядок, у якому подано дієслова.

- А дзвенить, фарбує, гадає
- Б дзвінок, фарба, гадка
- В дзвінкий, фарбований, здогад
- Г дзвінок, фарбник, загадка

4. Вибери рядок, у якому є слово з помилкою. Помилку підкресли.

- А розчин, безпритульний, розповідь
- Б росквіт, безхмарний, розплющити
- В безкоштовний, безстрашний, розтектися
- Г розпитати, безпорадний, безхмарний

5. Утвори від поданих слів прислівники й запиши їх.

Вечір _____

Зима _____

Ніч _____

Веселий _____

Добрий _____

6. З'єднай стрілками слова зі схемами їх будови.

- новий ● ● ● ● ● ●
- обнова ● ● ● ● ● ●
- новина ● ● ● ● ● ●

7. Напиши текст на тему «Весняний сад» (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери.

Матері ми завдячуємо всім. Вона перел..ває в наші душі свою любов і ніжніст.., кол..сковою пісн..ю прилучає до найглибших таїнств народного духу, зігриває та освітлює наші долі.

Повага до матерів в Україні була одвічною. Діти до матерів зверталися лише на «Ви». Козаки, з чиїх голів шапку можна було зняти лише із самою головою, побожно скидали її перед матір'ю. (За Миколою Луківим)

2. Визнач відмінок виділеного прикметника.

У *весняному* небі дзвінко лунає жайворонкова пісня.

- А знахідний
- Б називний
- В місцевий
- Г родовий

3. Визнач рядок, у якому всі дієслова подано у формі минулого часу.

- А працював, робитиме, сидить
- Б писав, читав, пройшов
- В клеїв, ліпив, майструє
- Г ходив, стояв, лежатиме

4. Визнач розповідне окличне речення.

- А Бережіть рідні ліси!
- Б Діти, пишіть грамотно!
- В Друзі, гайда до лісу!
- Г Ліси — наше багатство!

5. Установи зв'язки між членами речення за допомогою питань.

Сонячне проміння залило землю світлом і теплом.

6. З'єднай стрілками слова та їх синоніми.

дзвінко	•	•	тяжко
важко	•	•	гарно
добре	•	•	голосно

7. Напиши текст на тему «Моя мама¹ найкраща» (4–5 речень).

¹ Можна написати про бабусю, сестру, тітку або тата чи брата.

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери, розкрий дужки.

ДЕ ЖИВЕ ТУМАН?

В усіх є свій дім. Є він і в туману, який уранці встає над вогкою землею. Живе він на дні гл..бокої річки. Спить туман цілісн..ку довгу ніч і тільки перед ранком прокидаєть(ц,с)я. Випл..ває з бе(з,с)донної гл..бини, вилазить на спину тихої річки. Посидить і йде в з..лене поле, доки сонце (не)вигляне. (За Михайлом Слабошпицьким)

2. Визнач рядок, у якому подано числівники.

- А подвоїти, трійка, по-четверте
- Б десяток, п'ядь, сажень
- В двоповерховий, трилітровий, стотисячний
- Г п'ятдесят, триста, п'ятий

3. Вибери рядок, у якому подано займенники в орудному відмінку.

- А вас, його, її
- Б тобою, вами, ними
- В їх, нас, мене
- Г тобі, мені, нам

4. У прислів'ї *Спершу слово зваж, а потім скажи* виділені слова є

- А синонімами
- Б антонімами
- В багатозначними словами
- Г спільнокореневими словами

5. Добери й запиши прислівники, якими можна замінити подані вислови.

Повзе, як черепаха — _____

На краю землі — _____

6. З'єднай стрілками числівники, що відповідають на питання *скільки?*, з відповідними числівниками, що відповідають на питання *котрий?*

- дев'яносто ●
- дев'ять ●
- дев'ятнадцять ●
- дев'ятий ●
- дев'ятнадцятий ●
- дев'яностий ●

7. Напиши текст про явища природи, які тобі доводилося спостерігати (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери, розкрий дужки.

ПРИВІТАЛИ

Мар'янка довго хворіє. У неї с..огодні день народже(нн,н)я.

Діти разом з учител..кою прийшли привітати хвору дівчинку. Петрик приніс цікаву кни(ж,ш)ку про тварин. Оленка привітала букетом ніжно-блакитних пролісків. Оксанка подарувала подрузі акварел..ні фарби, а Максимко — великий ал..бом.

Мар'янка була рада, усміхалась і пригощала друзів.

2. Вибери рядок, у якому всі слова є спільнокореневими.

☐ А слово, словник, слов'янин	☐ Б тихий, тиша, стихнути
☐ В вода, водний, водій	☐ Г за́мок, за́мковий, замóк

3. Вибери рядок, у якому подано займенники 3-ї особи однини і множини.

☐ А (у) неї, їм, (з) ними	☐ Б тобі, (за) вами, вас
☐ В мені, (зі) мною, нам	☐ Г я, ти, ви

4. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

- А глибокий, широкий, далекий
- Б глибина, широчінь, далеч
- В глибоко, широко, далеко
- Г поглибити, розширити, віддалити

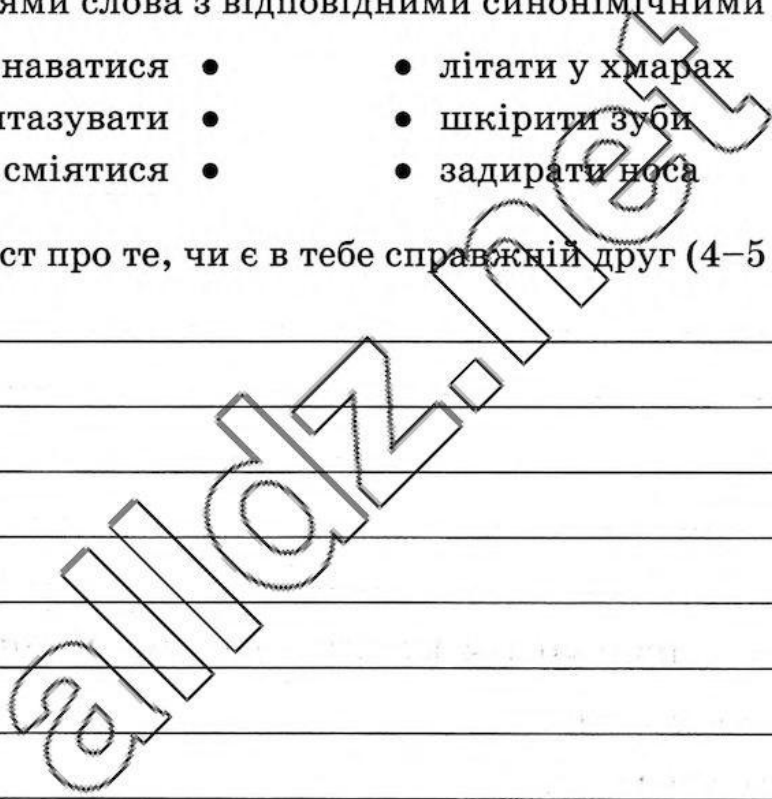
5. Запиши словосполучення, поставивши іменники, що в дужках, в орудному відмінку однини.

Зустрітися з (Лілія), нагодувати (каша), засипати (земля), пишати-ся (мама).

6. З'єднай лініями слова з відповідними синонімічними висловами.

зазнаватися ●	● літати у хмарах
фантазувати ●	● шкірити зуби
сміятися ●	● задирати носа

7. Напиши текст про те, чи є в тебе справжній друг (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери, розкрий дужки.

ДОПОМОГЛИ

Юні туристи вийшли з хаців на сте(ж,ш)ку, яка ховалась у траві. На сте(ж,ш)ці лежала мален..ка кізон..ка і благально д..вилась на дітей. У неї була поранена ні(ж,ш)ка.

Діти принесли кізон..ку додому і навчили її пити молоко із соски. Із часом рана на ні(ж,ш)ці загоїлась, але кізон..ка залишилась жити біля людей.

2. Вибери вислів, який можна замінити словом *дрімати*.

- А теревені правити
- Б клювати носом
- В накивати п'ятами
- Г літати у хмарах

3. Вибери найточніший синонім, який потрібно вставити замість крапок у речення *У похід туристи взяли із собою ...*

- А їжу
- Б страву
- В поживу
- Г корм

4. Вибери рядок, усі слова якого є прислівниками.

- А веселити, дружити, радіти
- Б веселоці, дружба, радість
- В веселий, дружний, радісний
- Г весело, дружно, радісно

5. Запиши словосполучення, поставивши іменники, що в дужках, в орудному відмінку однини.

Задуматися над (задача), розмовляти з (товариш), крекер із (цибуля), оббити (шкіра).

6. З'єднай лініями слова з відповідними синонімічними висловами.

червоніти	•	•	лускати зі сміху
базікати	•	•	пекти раків
реготати	•	•	молоти язиком

7. Напиши текст про те, чи доводилося тобі допомагати тваринам (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав, де потрібно, апостроф, пропущені літери, розкрий дужки.

Папуги — дуже красиві птахи. Вони легко приручають(ц,с)я і ж..вуть у помешка(нн,н)ях як свійські птахи. Вони грають(ц,с)я з дітьми, забавляють своїми «акробатичними номерами».

Деякі види, завдяки своїй пам..яті й слуху, «уміють говорити», відтворюючи слова і фрази.

Папуги — родичі зозулі, у них однакова будова пальців на ногах. Однак, на відміну від зозулі, папуги — турботливі батьки. (З журналу)

2. Укажи дієслово, яким можна замінити вислів *ловити кожне слово*.

- А доганяти
- Б слухати
- В переслідувати
- Г полювати

3. Вибери словосполучення, у якому прикметник *багряний* ужито не-доречно.

- А багряний листок
- Б багряна осінь
- В багряний небокрай
- Г багряне яблуко

4. Визнач рядок, у якому прислівники відповідають на питання *коли*?

- А хмарно, холодно
- Б угорі, зліва
- В щороку, вчора
- Г угору, направо

5. Запиши речення, змінюючи іменник у дужках відповідно до змісту.

1. У нашому (місто) працює краєзнавчий музей. 2. З неба впали краплини (дощ). 3. Учні поїхали на (екскурсія).

6. З'єднай стрілками займенники та їх початкову форму.

про тебе	•	•	я
зі мною	•	•	ти
від нас	•	•	ми

7. Напиши текст на тему «Веселий папужка» (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав, де потрібно, апостроф, пропущені літери, розкрий дужки.

Надійшла пора сінокоосу. Зібрався Денис на луки. Косу взяв, граблі налагодив, сала та крупи для кулешу (не)забув і пішов.

Біля самого узлі(с,с)я, де лісовий струмок впадав в оз..ро, був у Дениса курінь. Стіни із сухої трави, дах солом..яний. Коло входу на старому п..ньку маленьке коваadlo, щоб косу клепати.

2. Познач рядок, у якому є прикметник.

- А красива осінь
- Б краса осені
- В красиво восени
- Г красується осінь

3. Визнач, на який склад падає наголос у слові **чотирнадцять**.

- А перший
- Б другий
- В третій
- Г четвертий

4. Познач, яке речення розповідне неокличне.

- А Повертайтеся, журавлики, навесні.
- Б Вже відлітають журавлі!
- В Курличуть у небі журавлі.
- Г Журавлики, коли повернетесь додому?

5. Побудуй словосполучення за допомогою питаньь.

Думати (про що?) _____

Обдумати (що?) _____

Задуматися (над чим?) _____

6. З'єднай лініями слова з відповідними схемами.

позолота	•	•	
книжка	•	•	
беззвучний	•	•	

7. Напиши текст про те, чи подобається тобі літо і чим саме (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені букви, розкрий дужки.

Катрусі здається, що писанку, шкрябанку, дряпанку, крапанку придумала в..сна. Ні!

Писанки пишуть п..сачками. Шкрябанки вишкрябують по фарбованому. Крапанки о(б,п)капують воском. Мал..ованки малюють пензликом. А крашанки — просто пофарбовані яйця.

П..санкарство — найславніше мистецтво. Свое ткацтво й гончарство мають інші народи. А такі розмаїті писанки є лише в Україні. (За Зіркою Мензатюк)

2. Яке слово відповідає звуковій моделі [= ' _ - • - •] ?

- А щастя
- Б ялина
- В джміль
- Г яблуко

3. Визнач рядок, у якому записано лише займенники.

- А його, він, я, тобі
- Б над, нам, під, вас
- В ви, на, ми, до
- Г ти, до, тебе, від

4. Визнач речення, у якому є однорідні підмети.

- А У лісі ростуть лисички, маслюки, опеньки.
- Б Ми збирали лисички, маслюки, опеньки.
- В Мама консервує лисички, маслюки, опеньки.
- Г Я не хочу збирати лисички, маслюки, опеньки.

5. Допиши потрібні прикметники.

Цукерка солодка, а лимон _____

Чай гарячий, а морозиво _____

Черепашка повільна, а білочка _____

6. З'єднай стрілками речення та їх схеми.

Дівчата вишивали рушники.	•	•	_____	...	...	.
Річки й озера скувало льодом.	•	•	_____	...	...	.
Яринка читає цікаву книжку.	•	•	_____	...	...	.

7. Напиши текст про святкування Великодня в Україні (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Розкрий дужки.

Пінгвіни на суші незграбні й повільні. Але що робить пінгвін, коли треба поспішати? Тоді він лягає на живіт і щосили ві(д,т)штовхуєть(ц,с)я ластами. Учені врахували «досві(д,т)» пінгвіна і виготовили снігохі(д,т), якому не потрібні дороги.

Ця машина лежить днищем на снігу, а колісні спиці рухають її, змушують ковзатися. От так машина! І назвали її «Пінгвін». (З енциклопедії)

2. Познач речення, у якому є слова, ужиті в переносному значенні.

- А Співають весело малята пісеньку дзвінку.
- Б Наші учні і танцюють, і співають.
- В Під ясним сонячним промінням співають золоті жита.
- Г Олена співала Гімн України, тримаючи праву руку на серці.

3. Визнач рядок, у якому записано лише числівники.

- А п'ятнадцятий, половина, четвертий
- Б шість, дев'ятий, сім
- В подвоїти, два, сімнадцять
- Г двоїтися, потроїти, чотири

4. Познач речення, у якому є однорідні другорядні члени.

- А Біля річки ростуть ромашки, маки і волошки.
- Б Ромашки, маки і волошки прикрашали вишитий рушник.
- В Ми збирали ромашки, волошки і маки.
- Г Ромашки, маки, волошки милують око.

5. Допиши відповідні прикметники.

Яблуко корисне, а солодоці _____

Дорога широка, а стежка _____

Заєць прудкий, а равлик _____

6. Укажи стрілками відповідність між словами та їх звуковими моделями.

мовлення •	•	
колосся •	•	
береза •	•	

7. Напиши текст на тему «Тварини — помічники людини» (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери, розкрий дужки.

Хлопці зіштовхнули чов..н у воду, стрибнули в нього і почали в..слувати. Та човен повертав носом то в один, то в другий бік, а вперед майже (не)просувався.

— Дай мені в..сло! Ти (не)вмієш! — ро(з,с)сердився Володя і з силою потягнув в..сло до себе.

Друзі опинилися у воді. З переляку обидва почали видиратися на борт. Човен втратив рівновагу і перекинувся догори дном... (За Оленою Міленовою)

2. Познач слово, що відповідає звуковій моделі [•-•'-•-•].

- А яблуко
- Б джміль
- В ялина
- Г щастя

3. Познач рядок, у якому є слово з помилкою. Помилку підкресли.

- А на печі, осені, джміля
- Б паперу, лебеда, променя
- В куренем, попіл, кореня
- Г інею, семи, мітла

4. Вибери речення, яке відповідає схемі.

Хто? і хто? як? що роблять?

- А Синички і снігурі весело цвірінькають.
- Б Тюльпани і нарциси дружно зацвіли.
- В Наталка і Марічка вчора приїхали.
- Г Підсніжники і крокуси гарно цвітуть.

5. Від іменників утвори і запиши прикметники із суфіксами **-ськ-**, **-зьк-**, **-цьк-**.

Гора _____

Запоріжжя _____

Козак _____

6. З'єднай стрілками іменник з його закінченням в орудному відмінку.

сад	•	•	-єм
клей	•	•	-ем
вуж	•	•	-ом

7. Чи схвалюєш ти поведінку хлопців (завдання 1)? Напиши про це (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери, розкрій дужки.

Повертаємося з батьком з току пізно ввеч..рі.

Ноги в мене чомусь заплітають(ц,с)я, очі злипають(ц,с)я. Тримуюсь однією рукою за батькову к..шеню. Удома падаю на лі(ж,ш)ко і вже слухаю крізь сон. Батько говорить, що я натрудився. А мати радіє, що не лінькуватим вдався. Може, дозволять завтра зранку йти на тік? (За Михайлом Слабошпицьким)

2. Познач синоніми до слова *міркувати*.

- А міряти, вимірювати, обміряти
- Б говорити, балакати, теревенити
- В міркування, обмірковувати, поміркований
- Г мислити, думати, мізкувати

3. Познач рядок, у якому всі іменники вживаються лише у множині.

- А окуляри, ножиці, сутінки, каникули
- Б рідня, кисень, вода, сміливість, гордість, мудрість
- В граблі, дерева, терези, штани, олівці
- Г відра, ворота, гроші, свята

4. Познач речення, у якому є однорідні другорядні члени.

- А Олеся читає швидко, виразно.
- Б Шпак сів на гілку і весело защебетав.
- В У серпні цвітуть айстри, гладіолуси, верес.
- Г До чудової пісні прислухалися і пташки, і дерева, і квіти.

5. Подані словосполучення запиши в родовому відмінку однини.

Літній відпочинок _____

Синє небо _____

Районний конкурс _____

6. З'єднай стрілками іменники з їх закінченнями в орудному відмінку.

межа	•	•	-єю
гвардія	•	•	-ою
лоза	•	•	-єю

7. Як ти допомагаєш батькам? Напиши про це (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені букви, розкрий дужки.

Будь-якої пори року в лісі чути гучний перестук дятлів. Це вони оглядають свої володі(нн,н)я: вистукують по корі д..рев, щоб дізнатися, у яких місцях вона ві(д,т)стала. Бо саме за нею ховають(ц,с)я шкідники і знищують д..рева.

Міцними дз..обами дятли продовбують у корі щілини і вибірають смачних шкідників. Тому їх називають лісовими «санітарами» або «лікарями».

2. Познач слово, яким можна замінити вислів *тримати язик за зубами*.

- А базікати
- Б мовчати
- В галасувати
- Г теревенити

3. Познач рядок, у якому всі слова мають префікси *з-*, *с-*.

- А схопити, зрізати, знайти
- Б зоря, сонце, сільський
- В співати, задумати, зігріти
- Г ставити, зоріти, смолити

4. Познач спонукальне окличне речення.

- А Не користуйся легкозаймистими предметами!
- Б А я у гай ходила!
- В Не читай лежачи.
- Г Не їж багато тістечок.

5. До числівників, які відповідають на питання *скільки?*, добери і запиши числівники, які відповідають на питання *котрий?*

Два — _____

Сорок — _____

Тридцять один — _____

6. З'єднай стрілками слова з їх звуковими моделями.

поїзд •	•	
новосілля •	•	
сопілка •	•	

7. Напиши текст на тему «Дятел — лісовий лікар» (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав, де потрібно, апостроф, пропущені літери, розкрий дужки.

У розпалі садіння д..рев. У цій корисній справі діти (не)відстають від дорослих. Обережно, щоб (не)пошкодити корі(нн,н)я, викопують і переносять д..ревця в нові місця.

Під лагідним промі(нн,н)ям сонця прокинуть(ц,с)я д..ревце і почне рости людям на радість. І кожен, хто посадить і виростить хоч одне дерево, поставить собі за жи(тт,т)я чудовий з..лений пам..ятник.

2. Укажи антоніми до слова *чистий*.

- А охайний, чепурний, акуратний
- Б брудний, замурзаний, неохайний
- В прозорий, ясний, безхмарний
- Г випраний, свіжий, білий

3. Визнач прислів'я з дієсловами у формі 2-ї особи однини.

- А Не краса пише, а розум.
- Б На годину спізнишся — за рік не доженеш.
- В Не той друг, що медом маже, а той, що правду каже.
- Г Хто людей питає, той і розум має.

4. Познач речення з однорідними підметами.

- А Для композиції ми використали гілочки сосни, ялини й смереки.
- Б З шишок сосни, ялини й смереки можна зробити чимало сувенірів.
- В Сосни, ялини й смереки стоять у смарагдовому вбранні.
- Г Як новорічне дерево українці використовують сосну, ялину й смереку.

5. Склади речення, використовуючи подані групи слів.

Не йшла, а бігла. Шумлять, гомонять, перегукуються.

6. З'єднай стрілками дієслова з формою часу, у якому вони подані.

співають	•	•	минулий час
співатимуть	•	•	теперішній час
співали	•	•	майбутній час

7. Чи доводилося тобі садити дерева або спостерігати, як їх садять? Напиши про це (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав, де потрібно, апостроф, пропущені літери, розкрий дужки.

Іду завітчанім рідним кра..м. Тихо ш..почуть з вітром тополі. Ось пишаєть(ц,с)я своєю красою калина. А над річкою вит..охкують невгамовні солов..ї. Іду, а верба ласкаво простягає мені вслі(д,т) з..лені віти. А мамина вишня зустрічає мене в саду тихою усмішкою.

Це — моя Україна. Тут я народилася, виросла. Тут вимовила перші слова.

2. Вибери рядок, у якому всі прикметники в словосполученнях ужиті в переносному значенні.

- А шовкова тканина, дорога річ, золотий ланцюжок
- Б шовкові ячмені, дорога людина, золоті руки
- В шовкова стрічка, дорогий сервіз, золотий перстень
- Г шовкова хустка, дорогі сережки, золотий зливоч

3. Познач речення, у якому числівник відповідає на питання **котрий?**

- А Одна ластівка весни не робить.
- Б На Великдень перший раз зозуля кує.
- В Семеро одного не чекають.
- Г Краще одне око своє, ніж чужі двоє.

4. Познач однорідні члени в реченні *Травичка усміхнулася, привіталася, закивала стебельцем.*

- А травичка, стебельцем
- Б усміхнулася, привіталася, закивала
- В травичка, привіталася
- Г закивала, стебельцем

5. Установи зв'язки між членами речення за допомогою питань.
Жовтогруді синички опівдні прилітали до годівнички.

6. З'єднай стрілками дієслова з відповідними синонімічними висловами.

червоніти	•	•	задирати носа
здивуватися	•	•	пекти раки
зазнаватися	•	•	очі на лоб полізли

7. Напиши текст на тему «Україна — наша Батьківщина» (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав, де потрібно, пропущені літери, розкрий дужки.

Нап..шу я слово про цю хату. Оп..шу її неповторну зовнішність, привітну і в..селу, а часом і сумну. Серед квітів нав..сні і влітку, серед насі(нн,н)я восени. Насі(нн,н)я у ній і на ній, од стріхи до самого долу. Щезне хата — і спорожніє з..мля.

Мені жаль розлучатися з тобою. Ой хатинон..ко моя, голубон..ко, спасибі тобі. (Олександр Довженко)

2. Вибери рядок, у якому всі прикметники в словосполученнях ужиті в переносному значенні.

- А залізна руда, гарячий чай, багата дівчина
 Б залізна лінійка, гарячий чай, багата сім'я
 В залізна груба, гарячий борщ, багата сестра
 Г залізна воля, гарячий привіт, багата мова

3. Вибери рядок, у якому всі сполуки іменників чоловічого роду у формі давального відмінка однини записані правильно.

- А генієві Шевченкові, юннатові Миколі, Дідові Морозу
 Б генієві Шевченку, юннатові Миколі, Дідові Морозу
 В генію Шевченкові, юннату Миколі, Діду Морозові
 Г генієві Шевченку, юннатові Миколі, Діду Морозу

4. Вибери рядок, у якому прізвища композиторів записані в алфавітному порядку.

- А Лисенко М., Скорик М., Бортнянський Д., Поклад І.
- Б Бортнянський Д., Поклад І., Лисенко М., Скорик М.
- В Поклад І., Скорик М., Бортнянський Д., Лисенко М.
- Г Бортнянський Д., Лисенко М., Поклад І., Скорик М.

5. Установи зв'язки між членами речення за допомогою питань.

Запаси питної води на Землі зменшуються.

6. З'єднай лініями дієслова з відповідними синонімічними висловами.

обманути ●	● набрати в рот води
мовчати ●	● нахивати п'ятами
утекти ●	● обвести навколо пальця

7. Поміркуй, за що ти любиш рідну домівку. Свої міркування запиши (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Розкрий дужки.

Прокинувся Тарасик уранці. Хоче хлопчина на росу вийти. Хто по росі босоні(ж,ш) бігає, той міцним буде. Так дідусь Матвій казав.

Вибіг Тарасик з хати, а по споришу ніби хто намисто ро(з,с)сипав. Переливається(ц,с)я воно, виграє під сонцем.

Стоїть Тарасик і (не)наважується(ц,с)я на спори(ш,ж) ступити. Щоб росяного намиста не потоптати. (За Василем Чухлібом)

2. Вибери рядок, у якому всі числівники відповідають на питання *котрий?*

- А перший, сьомий, тринадцятий
- Б другий, п'ять, десятий
- В вісім, шість, дев'ять
- Г два, тисяча, сто

3. Вибери речення, у якому виділене слово є прислівником.

- А Завжди будь щедрим на *добре* слово.
- Б Яблуко було соковите й *добре* на смак.
- В Ми *добре* відпочили під час канікул.
- Г *Добре* слово і кішці приємне.

4. Визнач прислів'я з дієсловами у формі 3-ї особи однини.
- А Доля сміливим помагає, а несміливих обганяє.
 - Б Бережи одяг знову, а честь змолоду.
 - В Де працюють — мають густо, де гайнують, то там пусто.
 - Г Печені голуби не летять до губи.

5. Прочитай. Виділені слова заміни однорідними членами речення. Утворені речення запиши.

На уроці ми *працюємо*. Вже повернулися з *вирію птахи*.

6. З'єднай лініями дієслова з відповідними синонімічними висловами.

заважати ●	● теревені правити
базікати ●	● тримати язик за зубами
мовчати ●	● плутатися під ногами

7. Напиши про те, як ти мрієш провести літні канікули (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені букви, розкрий дужки.

Добрі стосунки між людьми залежать від умі(нн,н)я цих людей добре спілкуватися, добре розмовляти. А від чого залежить умі(нн,н)я говорити? Від вибору слів. Люди, які мало ч..тають і мало говорять, мають дуже бідний словник. Вони часто замовкають, пі(д,т)шують слова.

Збагачуйте свій словниковий запас! Проч..тайте якийсь нев..ликий твір, а потім спробуйте його переказати. (За Іржі Томаном)

2. Вибери рядок, у якому подано синоніми до слова *розмовляти*.

- А умова, умовляти
- Б мовчати, німіти
- В говорити, балакати
- Г розмова, мовний

3. Вибери речення, у якому виділене слово є прислівником.

- А Діти знайшли *хороше* місце для відпочинку.
- Б Як *хороше* нам повертатись додому!
- В Від зустрічі з друзями у нас залишилося *хороше* враження.
- Г Дівчатко було *хороше* й пригоже.

4. Вибери рядок, у якому подано дієслова в неозначеній формі.

- А стрибають, літають, мандрують
- Б стрибатимуть, літатимуть, мандруватимуть
- В стрибати, літати, мандрувати
- Г стрибай, літай, мандруй

5. Прочитай. Виділені слова заміни однорідними членами речення. Утворені речення запиши.

У фруктах багато вітамінів. *Друзі* побували в дельфінарії.

6. З'єднай лініями дієслова з відповідними синонімічними висловами.

журитися	•	•	вилітати з голови
забуватися	•	•	заговорювати зуби
дурити	•	•	віщати голову

7. Чи любиш ти читати? Про що саме? Напиши про це (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені букви, розкрий дужки.

Походже(нн,н)я кішки — зага(д,т)ка для вчених. В одному вони впевнені — до нас її зав..зли з Єгипту.

У Стародавн..ому Єгипті кішку приручали водночас із конем. Кінь став трудівником і воїном, а кішка — божком для єгиптян.

Єгиптяни тр..мали кішок у храмах, годували їх, уважно стежили за поведінкою, а потім намагалися якось пояснити її як пророкування людської долі. (За Аллою Коваль)

2. Вибери слово, яке потрібно вставити замість крапок у речення *Старенький дідусь повільно ... з паличкою додому.*

- А поспішав
- Б шкандибав
- В крокував
- Г марширував

3. Визнач речення, у якому виділений прикметник стоїть у давальному відмінку.

- А Я горджуся досягненнями *старшої* сестри.
- Б *Старшу* сестру включили у команду майстрів.
- В *Старшій* сестрі вручили золоту медаль.
- Г У *старшої* сестри є улюблений кролик Горошок.

4. Вибери рядок, у якому подано дієслова у формі майбутнього часу.

- А напише, буде писати, писатиме
- Б писати, написати, переписати
- В написав, писала, виписали
- Г пишу, виписую, надписую

5. Склади з поданих слів спонукальне речення. Запиши його.

Купити, молоко, будь ласка, сметана, Петрик, хліб.

6. З'єднай лініями прислівники з питаннями, на які вони відповідають.

швидко, радісно	•	•	коли?
угору, праворуч	•	•	як?
влітку, вранці	•	•	куди?

7. опиши домашню тварину, за якою тобі доводилось спостерігати (4-5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери, розкрий дужки.

Раніше Зебра була біла.

Якось Зебра посадила з..рнятко із соснової шишки. Незабаром воно проросло. Зебра обгородила росток тичками й залю(б,п)ки під цим тином відпоч..вала.

Якось видався сп..котний день. Зебра лягла під огорож..ю й заснула. Сонце п..кло так, що шкіра на Зебрі пот..мніла. Білі смуги залишилися тільки там, де була тіль від тичок.

Відтоді Зебра смугаста. (За Іриною Солдатенко)

2. Визнач речення, у якому виділений іменник стоїть у давальному відмінку.

- А Моему *другові* подарували комп'ютер.
- Б Мій *друг* вчиться працювати на комп'ютері.
- В Мого *друга* відзначили дипломом за успішний виступ.
- Г У мого *друга* є котик Мартин.

3. Вибери рядок прислівників, у якому є слово з помилкою. Помилку підкресли.

- А ввечері, щоденно, ліворуч
- Б сьогодні, направо, зранку
- В тихо, глибоко, щоранку
- Г що-дня, праворуч, післязавтра

4. Визнач спонукальне неокличне речення.

- А Грай, моя сопілка, дзвінко вигравай!
- Б Заходьте дружно і сміливо, маленькі учні, в світлий клас.
- В Маленькі учні сміливо зайшли у світлий клас.
- Г Моя сопілка дзвінко грає.

5. Склади з поданих слів спонукальне речення. Запиши його.

Леся, переказати, оповідання, це, прочитати, та, воно.

6. З'єднай лініями слово і склад, на який у ньому падає наголос.

чотирнадцять	•	•	перший
вільха	•	•	другий
літопис		•	третій

7. Опиши дику тварину, яку тобі доводилось бачити (на природі, у зоопарку, по телебаченню тощо) (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав, де потрібно, апостроф, пропущені букви, розкрий дужки.

У густих в..рболозах (не)втихають солов..ї. Мирно воркують лагідні горлиці. Тр..вожно голосять зозулі. На тоненькій галу(з,с)ці крилатого осока гойдаєть(ц,с)я ремезова колисочка.

Пишні левади пропахли м..довим ароматом. Бавлять(ц,с)я на них у в..селому танці яскраві метелики. Заклопотано гудуть бджоли. Усім хочеть(ц,с)я поласувати духмяним медом з левадного травозілля.

Збережімо цей безцінний дарунок природи!

2. Познач рядок, у якому подані слова слід писати з апострофом.

- А бур..я, п..юре, р..ядок
- Б в..юн, солов..ї, м..ята
- В духм..яний, моркв..яний, мавп..ячий
- Г р..юкзак, п..юпітр, р..яска

3. Познач рядок, у якому всі слова є спільнокореневими іменниками.

- А сад, садочок, садівник
- Б сон, сонько, наснитися
- В ліки, лікар, лікувати
- Г дар, дарувати, подарований

4. Визнач числівники (записані цифрами), у кінці яких потрібно писати знак м'якшення.

- А 50, 7, 40
- Б 100, 70, 8
- В 60, 8, 80
- Г 5, 17, 30

5. Прочитай порівняння. Чи правильно вони сформульовані? Запиши правильно.

Ведмідь великий, а зайчик сірий. Помідор червоний, а кавун круглий.

6. З'єднай стрілками слова зі схемами їх будови.

7. Поміркуй, чому потрібно берегти природу. Свої міркування запиши (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені букви, розкрий дужки.

Усе в лісі в..селить(ц,с)я, а б..рі(з,с)ка плаче. Під гарячим промі(нн,н)ям сонця сік шви(д,т)ко тече по її тілу. Через кору він виступає назовні.

Люди вважають б..резовий сік корисним і смачним. Вони надрізають кору і збирають його в пляшки. Дереву, з яких випустили багато соку, засихають і гинуть. Сік б..рези — все одно, що кров людини. (За Віталієм Біанкі)

2. Вибери рядок, у якому подано займенники 2-ї особи множини.

☐ А вами, вам, (у) вас	☐ Б мені, (з) нами, (зі) мною
☐ В ним, (за) нами, (у) нього	☐ Г тебе, тобі, тобою

3. Познач прислів'я з прислівниками-антонімами.

- А Влітку пролежиш, а взимку з торбою побіжиш.
- Б Не проси літа довгого, а проси теплого.
- В Січень рік починає, а грудень кінчає.
- Г Посієш вчасно — збереш рясно.

4. Вибери рядок, у якому прізвища художників записані в алфавітному порядку.

- А Мурашко О., Пимоненко М., Орловський В., Крижицький К.
- Б Мурашко О., Крижицький К., Орловський В., Пимоненко М.
- В Крижицький К., Мурашко О., Пимоненко М., Орловський В.
- Г Крижицький К., Мурашко О., Орловський В., Пимоненко М.

5. Прочитай порівняння. Чи правильно вони сформульовані? Запиши правильно.

Осел упертий, а лисиця руда. Яблуко солодке, а перець червоний.

6. З'єднай стрілками слова зі схемами їх будови.

солом'яний ●

мокрый ●

безмежний ●

7. Опиши одне з дерев, що росте на шкільному подвір'ї (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав, де потрібно, апостроф, пропущені літери.

Кр..ниці. З якою пошаною оспівано їх фольклорі! А яка кр..ниця без зел..ні? Традиційно обіч них висаджують калину, яка не лише прикрашає місце, а й об..рігає воду від спеки. У дбайливих господарів ще й клумба з квітами біля кр..ниці.

А ще часто поруч кр..ниці можна побачити лавку, відерце й полив..яний кухоль. Пийте на здоров..я! (За Василем Скуратівським)

2. Вибери слово, яким можна замінити вислів *бити байдики*.

- А шкодити
- Б лишати
- В лінуватися
- Г розмовляти

3. Вибери рядок, у якому записано лише прислівники.

- А зранку, направо, холод
- Б рано, правий, холодає
- В ранок, справа, холодний
- Г вранці, праворуч, холодно

4. Укажи речення, у якому всі числівники записано правильно.

- А Від п'ятьдесять відняти двадцять — буде тридцять.
- Б Від п'ятдесяти відняти двадцять — буде тридцять.
- В Від п'ятидесяти відняти двадцять — буде трицять.
- Г Від п'ятдесят відняти двацять — буде тридцять.

5. За змістом розповідного речення утвори і запиши 2 питальні.

Праворуч від дороги милувала очі вишнева алея.

6. З'єднай лініями слова з відповідними висловами-синонімами.

перемогти	•	•	літати у хмарах
фантазувати	•	•	пасти задніх
відставати	•	•	заткнути за пояс

7. Напиши текст на тему «Криниця біля хати» (4–5 речень).

1. Прочитай і спиши текст. Устав пропущені літери.

Росла в лісі дика яблунька. Восени впало з неї яблучко. Пташки подз..обали з..рнятка. Одне тільки й залишилося.

Зиму пролежало з..рнятко під снігом. Нав..сні з..рнинка проросла. Пустила вниз корінець, а вгору вигнала два л..сточки. З-поміж л..сточків вибігло стебельце з брунькою.

Брунька за брунькою, л..сточок за л..сточком, гілочка за гілочкою — і виросла гарнесен..ка яблунька. *(За Костянтином Ушинським)*

2. Визнач рядок зі словами, які мають префікси. Виділи їх.

- А відро, стеця, зоря
- Б склянка, підмет, розарій
- В відрізати, розквіт, безмежний
- Г ода, нагальний, перед

3. Визнач прислів'я з дієсловами у формі 2-ї особи однини.

- А Посієш упору — матимеш зерна гору.
- Б Робочому росте горб на плечах, а лінивому — на животі.
- В Хто рано підводиться, за тим і діло водиться.
- Г Науки ні вода не затопить, ні огонь не спалить.

4. Вибери речення, у якому правильно позначені головні члени.

- А Срібною хвилею стелиться в полі туман.
- Б Біля нашої хати ростуть ясени.
- В Діти збирали в саду яблука і груші.
- Г А я у гай ходила по квітку ось яку.

5. За змістом розповідного речення утвори і запиши 2 питальні.

Із зеленої трави виглянула біла зірочка сунички.

6. З'єднай лініями слова з відповідними висловами-синонімами.

реготати ●	● заткнути за пояс
дратувати ●	● лускати зі сміху
перемогти ●	● різати слух

7. Опиши деревце, яке росте у твоєму дворі (4–5 речень).

Навчальне видання

Сапун Галина Михайлівна, Давидова Оксана Анатоліївна

Орієнтовні контрольні роботи з української мови за курс початкової школи

4 клас

Редактор *Людмила Гривчук*
Літературний редактор *Інна Атаманюк*
Дизайнер обкладинки *Віталій Нехай*

Виготовлено згідно із СОУ 22.2-02477019-07:2012.

Формат 60x84/8. 5,53 ум. др. арк., 0,95 обл.-вид. арк. Тираж 5000. Замовлення № 16-804.

Видавець і виготовлювач Редакція газети «Підручники і посібники».
46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.

Збут: zbut@pp-books.com.ua Редакція: red@pp-books.com.ua

Виробництво: print@pp-books.com.ua

www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

серія ДК № 4678 від 21.01.2014 р.

Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.

Тел.: (0352) 42-43-76; 097-50-35-376

post@pp-books.com.ua

Видавництво «Підручники і посібники» пропонує комплект для підготовки і проведення ДПА

✓ Орієнтовні контрольні роботи

✓ Відповіді до орієнтовних контрольних робіт

Замовляйте книги на сайті:
www.pp-books.com.ua

КНИГА ПОШТОЮ

46011, Тернопіль 11, а/с 376
Тел. (0352) 42-43-76
097-50-35-376
E-mail: post@pp-books.com.ua

ISBN 978-966-07-3057-1

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6А. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21
Збут: zbut@pp-books.com.ua Редакція: red@pp-books.com.ua Виробництво: print@pp-books.com.ua

Скачано з www.erudyt.net